

servative Folkeparti. Jeg har ikke hørt det ærede Medlem Hr. Pürschel tale meget derom, men han har nok at gøre med at tale om mig, saa han kan vel ikke faa Tid til at udvikle sit Partis Anskuelser paa dette Omraade. Derimod er det bekendt, at der har været en meget stærk Erklæring fra Formanden for det konservative Folkeparti i Landstinget netop mod det, han betegnede som en uligelig Politik fra den højtærede Regerings Side i Forslagene. Jeg vil da haabe, hvorledes det saa ellers gaar i den kommende Tids Forhandlinger, at det skal kunne lykkes det Flertal i begge Ting, som anser dette for skadeligt for Landet, at faa dette fjernet.

Dernæst har jeg nogle Ord til den højtærede Forsvarsminister. Den højtærede Forsvarsminister holdt en Tale, hvori han ikke begrundede sit Forslag — paa det Punkt er aabenbart Ævred opgivet af alle de ærede Talere —, men hvori han stærkt vendte sig imod os. I den Oplæsning af Cita-ter, han foretog, har han aabenbart taget de ældre Valgbøger fra 1910 i Brug og ikke de nye fra efter Krigen. Det, han læste op for os, var de gamle, uendeligt misbrugte og misforstaaede Udtalelser af Christopher Krabbe om at pleje og udvikle Hæren og nogle Udtalelser af Professor Deuntzer af 1902, fem Aar før Haagerkonventionerne, om Danmarks Neutralitetspligter. Jeg tror ikke, det har nogen Interesse at fordybe sig i en Diskussion derom. Derimod kunde jeg nok have Lyst til at sige et Par Ord om den noget overlegne Maade, paa hvilken den højtærede Forsvarsminister tog det, han kaldte Hørups Idé om at konstatere Neutraliteten og i visse Tilfælde, naar der ikke var Tale om alvorlige Angreb, at hævde Neutraliteten. Det lod paa den højtærede Forsvarsminister, som om det var en Flyveidé af Hørup, som han var Talsmand for, kun tiltraadt af en lille Fløj af det gamle Venstre. Dette er ganske i Strid med det historiske Forhold. Var ikke i Virkeligheden lige op til 1901 i hvert Fald saa godt som hele Venstre enigt om den Opfattelse, som Hørup havde? Den højtærede Forsvarsminister kan dog ikke helt overse sin nuværende Kollega, den højtærede Kirkeminister. Han var paa det Punkt en meget god Elev af Hørup, indtil han selv blev Medlem af Ministeriet. Endnu i 1899 udtrykte han sig med endnu større Skarphed paa dette Punkt, om end ikke med samme Klarhed og Sikkerhed som Hørup, og jeg er bange for, at jeg, hvis jeg gennemgik den højtærede Forsvarsministers gamle Udtalelser med samme Grundighed, som han gennemgaar gamle Udtalelser, ogsaa

kunde finde et og andet af ham, selv om han maaske ikke hører til dem, der har været længst ude af Partiet Venstre i den Henseende. Den Opfattelse, som næredes af den nuværende Statsminister, kender jeg fuldstændig fra den Tid, og den var i hvert Tilfælde ikke forskellig i sin Grundopfattelse med Hensyn til Danmarks Neutralitetspolitik og dets militære Muligheder fra den, som Hørup gav Udtryk. Den højtærede Forsvarsminister nævnedes imidlertid ved Siden af sin Omtale af Hørup og de andre ældre nogle Ord, som jeg havde sagt i 1915. Det, jeg sagde i 1915, at vi skulde holde vore militære Midler beredt til Anvendelse overfor Neutralitetsbrud, er Sætninger, som jeg ganske slutter mig til i dette Øjeblik, og i fuld Overensstemmelse dermed er Forslaget fra vor Side stillet. Det blev i Krigens Dage mange Gange gentaget fra vor Side, baade offentligt og i lukkede Møder.

Den højtærede Forsvarsminister sagde, at der havde aldrig været saa skikkelig en Opposition som den, han var med i. Jeg maa erkende, at der var i alt Fald nogle Maaneder, hvor det var en fuldkommen ideel Opposition. Det var fra August til Oktober 1914. Da var de ærede Medlemmer særdeles flinke at have med at gøre. Men saa tog det gradvis af i Løbet af Krigen. Efter som vi kom længere og længere frem i Krigen, blev de Herrer mindre og mindre omgængelige. Men jeg erkender dog, at saa længe Krigen stod paa, var Oppositionen nogenlunde at have med at gøre, navnlig her paa Rigsdagen; men ude i Landet tilrettede man allerede den Agitation, der senere skulde føres igennem. Herinde paa Rigsdagen tog man ellers meget forsigtigt paa det, fordi man den Gang stod med fuld Erkendelse og Forstaaelse af de Vanskeligheder, der var for Landet, og maaske ogsaa, fordi man alligevel ikke ønskede at blive udsat for at tage alt for meget Ansvar for de Begivenheder, som Danmark kunde blive indviklet i.

Den højtærede Forsvarsminister vendte sig derefter til Fortolkningen af Forbundspagten. Han sagde, at han havde ladet Statsministeren gennemlæse, hvad han havde sagt, og denne havde været tilfreds med det. Jeg havde nærmest det Indtryk, at han havde faaet ug for Løsningen af Opgaven. Men jeg føler dog ikke dette som ganske tilfredsstillende for dette Ting. Det vilde have været mere interessant, om den højtærede Minister kunde have meddelt os, hvorledes han kunde bringe Overensstemmelse mellem sin Opfattelse, som er den, at Danmark har juridiske For-